Prebiehajúce postupy a konania v oblasti civilnej justície, ktoré sa začali v prechodnom období, budú podľa práva EÚ ďalej prebiehať. Na portáli elektronickej justície budú na základe vzájomnej dohody so Spojeným kráľovstvom príslušné informácie týkajúce sa Spojeného kráľovstva uverejnené do konca roku 2024.

Vykonávanie dôkazov

Škótsko

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Štandardom dokazovania v občianskoprávnych veciach v Škótsku je zváženie pravdepodobnosti, pričom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, ktorý sa usiluje o rozhodnutie v danej veci vo svoj prospech. Tento účastník konania musí na tento účel predložiť dostatočné dôkazy na podporu svojho tvrdenia. Ak sa preskúmajú dôkazy týkajúce sa konkrétnej veci, v dôsledku čoho predmet sporu ostáva vyvážený, účastník konania, ktorý sa v rámci svojej veci odvoláva na tieto dôkazy, môže na základe tejto otázky svoju vec aj prehrať.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Existujú určité okolnosti, za ktorých dôkazné bremeno v konkrétnej veci spočíva na účastníkovi konania, tento účastník však nemusí preskúmať všetky alebo žiaden priamy dôkaz na jej podporu. K tomuto môže dôjsť v štyroch hlavných situáciách:

i) keď domnienka pôsobí v prospech účastníka konania;

ii) keď sa podstatné skutočnosti súdne zaznamenajú, t. j. prvky veci sú skutočnosti, ktoré je možné bezprostredne stanoviť zo zdrojov nespochybniteľnej správnosti;

iii) keď je predmet sporu medzi účastníkmi konania považovaný za res judicata, čo bráni tomu, aby sa vo veci, o ktorej už bolo rozhodnuté, rozhodovalo pri neskorších príležitostiach;

iv) keď druhý účastník konania daný bod formálne pripustil už na začiatku sporu.

Existujú tri všeobecné kategórie domnienok.

Sú to tieto domnienky:

nevyvrátiteľné právne domnienky – ide o pevne stanovené právne zásady, ktoré nie je možné „vyvrátiť“ alebo oddiskutovať dôkazmi o opaku;

vyvrátiteľné právne domnienky – proti týmto domnienkam je možné sa brániť prostredníctvom dôkazov, z ktorých vyplýva, že v konkrétnom prípade nie je možné dospieť k jednoznačnému konkrétnemu záveru iba na základe konkrétnej skutočnosti. Pokiaľ sa však nepredložia nijaké vyvracajúce dôkazy, môže sa vyvodiť práve tento záver;

vyvrátiteľné skutkové domnienky – tieto domnienky vyplývajú zo skutkovej podstaty konkrétnych vecí odvodenej z bežnej ľudskej skúsenosti. Pokiaľ ide o vyvrátiteľnú skutkovú domnienku, skutočnosť A zvyčajne znamená skutočnosť B, pretože to však nemusí byť vždy tak, súd vypočuje vyvracajúce dôkazy.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Neexistujú nijaké právne normy spravujúce „váhu“, ktorá sa má prikladať konkrétnemu dôkazu. O tom rozhoduje sudca a porota. Súd sa musí presvedčiť, že opis skutkovej podstaty účastníka konania, ktorý nesie dôkazné bremeno v konkrétnej otázke, je pravdepodobnejší než opis jeho protistrany.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Sudca nemôže vo veci viesť vyšetrovanie z vlastného podnetu ani nemôže predvolávať svedkov, ani ich vypočúvať neverejne. Vždy, keď si vec vyžaduje dokazovanie, sudca vypočuje účastníkov konania vo veci dôkazov, ktoré sa rozhodli pred ním preskúmať, a potom prijme rozhodnutie vo veci samej.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Vo všeobecnosti platí, že keď účastníci konania predložia písomné vyjadrenia, môžu súd požiadať, aby nariadil dokazovanie. Pri dokazovaní účastníci konania sudcovi predložia dôkazy, ktoré chcú preskúmať s cieľom dokázať svoju vec.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

V prípadoch, keď súd rozhodne, že konkrétny dôkaz je neprípustný.

Na to, aby bola uznaná prípustnosť dôkazu, musí dôkaz spĺňať dve požiadavky. Musí byť relevantný a musí spĺňať pevne stanovené pravidlá dokazovania.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Existujú tri druhy pojednávaní, pri ktorých sa môžu preskúmať dôkazy vo veci samej. Ide o dokazovanie, dokazovanie pred riešením a konania pred porotou. Dokazovanie pred riešením je dokazovanie vo veci, pri ktorom súd považuje za potrebné vypočuť dôkazy obidvoch účastníkov konania, skôr než rozhodne o akýchkoľvek právnych otázkach, ktoré môže byť potrebné vyriešiť v záujme vynesenia konečného rozhodnutia vo veci. Takmer všetky vypočutia dôkazov prebiehajú formou dokazovania alebo dokazovania pred riešením a iba zriedkavo sa veci prejednávajú v rámci konania pred porotou. Konania pred porotou má k dispozícii najvyšší civilný súd iba v konkrétnych druhoch žalôb a špecializovaný šerifský súd pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Dôkazy sa zvyčajne získavajú tromi spôsobmi: prostredníctvom ústnej výpovede svedka, vecného dôkazu a listinných dôkazov.

Súčasťou ústnej výpovede je aj dôkaz z druhej ruky, keď svedok jednoducho uvedie to, čo videl alebo počul niekto druhý. Pokiaľ je to možné, zvykom je zabezpečiť prítomnosť svedka na súde, aby mohol poskytnúť svoju výpoveď a aby bolo možné viesť jeho výsluch a krížový výsluch.

Vecný dôkaz je dôkaz, ktorý je hmotný a materiálny, a musí sa podať v rámci predkladania dôkazov. Ak má byť dôkaz prípustný, zvyčajne sa k nemu musí vyjadriť aspoň jeden svedok.

Listinné dôkazy môžu byť písané rukou, tlačené alebo zaznamenané iným spoľahlivým spôsobom, napríklad na magnetofónovej páske, videokazete, kompaktnom disku alebo elektronicky, a mali by sa podať v rámci predkladania dôkazov. Znalci sa zvyčajne musia dostaviť na súd, aby mohli poskytnúť svoju výpoveď, napríklad poskytnúť svedectvo na podporu správy podanej v rámci predkladania dôkazov.

Písomné dôkazy, ako sú prísažné vyhlásenia, sa v občianskoprávnych konaniach bežne pripúšťajú a prijímajú ako dôkazy. Znalci sa zvyčajne dostavia na súd, aby mohli poskytnúť svoje stanovisko ako dôkaz v rámci konania. Znalec sa v mnohých prípadoch vyjadrí na podporu posudku podaného v rámci predkladania dôkazov.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Existuje všeobecné pravidlo, že vo veci sa musí predložiť najlepší dôkaz. V Škótsku sa vysoká hodnota prikladá ústnej výpovedi svedka namiesto iných foriem dokazovania, keďže svedok je schopný súdu poskytnúť opis toho, čo videl alebo počul, z prvej ruky.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

V určitých prípadoch je potrebný písomný dokument. Napríklad na ustanovenie zmluvy týkajúcej sa pozemkov; v prípade správy majetku, ak sa osoba vyhlási za jediného správcu buď svojho majetku, alebo akéhokoľvek majetku, ktorý mohla nadobudnúť; alebo pri písaní závetu, nakladaní s majetkom v závete v prospech správy majetku a vo vyrovnaní alebo kodicile.

Navyše v prípadoch, keď je potrebné odvolávať sa na listinné dôkazy, sa musí predložiť originál dokumentu, pokiaľ účastníci konania neakceptujú kópiu originálu alebo kópiu, ktorá bola riadne overená ako verná kópia osobou, ktorá ju vyhotovila.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti sú všetci svedkovia, ktorí boli predvolaní vypovedať, povinní sa dostaviť na výpoveď.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V prípadoch, keď má svedok výsadu neodpovedať na otázky, napríklad v prípade komunikácie medzi právnym poradcom a jeho klientom. V škótskom práve existuje aj všeobecné pravidlo, že osobu nie je možné nútiť, aby svedčila proti sebe. Svedok má právo odmietnuť odpovedať na otázku v prípade, ak pravdivá odpoveď môže viesť trestnému činu alebo ak takáto odpoveď znamená priznanie cudzoložstva, keďže nepravdivá odpoveď by mohla viesť k obvineniu z krivej prísahy.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Ak osoba odmietne vypovedať, je možné ju prinútiť svedčiť pod hrozbou obvinenia z pohŕdania súdom. Je takisto možné namiesto výpovede podať predchádzajúce vyhlásenie svedka, ak teraz odmieta vypovedať.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Nie. Zákonom o zraniteľných svedkoch (Škótsko) z roku 2004 bolo zrušené overovanie spôsobilosti svedkov v trestnoprávnych a občianskoprávnych konaniach, takže výpoveď už nie je neprípustná iba z toho dôvodu, že svedok nerozumie povinnosti vypovedať pravdivo alebo že nerozumie rozdielu medzi pravdou a lžou. Záleží na sudcovi alebo na porote, aby rozhodli, či je svedectvo spoľahlivé a dôveryhodné s ohľadom na všetky dôkazy, ktoré boli vo veci preskúmané.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Úlohou sudcu je zabezpečiť, aby svedok pri vypovedaní dostával od účastníkov konania spravodlivé otázky. Sudca takisto musí konať nestranne. Sudca tiež môže klásť otázky, napríklad na objasnenie predmetu sporu, ktorý ostáva nejasný, alebo môže začať iný smer dokazovania, ktorý sa zdá relevantný. Úlohou účastníkov konania je, že striedavo vypočúvajú svojich príslušných svedkov, ktorí sa potom podrobia krížovému výsluchu druhým účastníkom konania alebo účastníkmi konania.

Podľa zákona o zraniteľných svedkoch (Škótsko) z roku 2004 majú zraniteľní svedkovia (podľa vymedzenia v zákone) právo požiadať o osobitné opatrenia (napr. živé televízne spojenie, zástena, podporovateľ), ktoré im pomáhajú vypovedať. V určitých konaniach podľa zákona o deťoch (Škótsko) z roku 1995 sa svedecká výpoveď môže uskutočniť aj prostredníctvom živého televízneho spojenia.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Súd disponuje diskrečnou právomocou rozhodnúť, či dôkazy získané nevhodným spôsobom vylúči s výhradou hlavného cieľa, ktorým sú záujmy spravodlivosti.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak vypovedá účastník občianskoprávneho konania, súd túto skutočnosť zohľadní zároveň s akýmkoľvek iným dôkazom, ktorý vypočul v rámci prijímania rozhodnutia vo veci.

Posledná aktualizácia: 09/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.